

II

(Forberedende retsakter)

KOMMISSIONEN

Forslag til Rådets beslutning om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitik for 2002

(2002/C 75 E/01)

(EØS-relevant tekst)

KOM(2001) 511 endelig udg. — 2001/0208(CNS)

(Forelagt af Kommissionen den 13. september 2001)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 128, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget,

under henvisning til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Luxembourg-processen, der er baseret på gennemførelsen af den koordinerede europæiske beskæftigelsesstrategi, blev iværksat på Det Europæiske Råds ekstraordinære møde om beskæftigelse den 20. og 21. november 1997. Ved Rådets resolution af 15. december 1997 om retningslinjerne for beskæftigelsen i 1998 ⁽¹⁾ blev der iværksat en meget synlig proces, der er præget af et stærkt politisk engagement og bred enighed blandt alle berørte parter.
- (2) På Det Europæiske Råds møde i Lissabon den 23.-24. marts 2000 blev der fastlagt en ny strategisk målsætning for EU, nemlig at blive verdens mest konkurrencedygtige og dynamiske vidensbaserede økonomi med kapacitet til at sikre en bæredygtig økonomisk vækst med flere og bedre job og større social samhørighed. Virkeliggørelsen af dette mål vil sætte Den Europæiske Union i stand til igen at skabe betingelser for fuld beskæftigelse.
- (3) Det Europæiske Råd i Nice den 7., 8. og 9. december 2000 vedtog den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden, hvori det hedder, at en tilbagevenden til fuld beskæftigelse kræver ambitiøse politiske planer for at øge erhvervsfrekvensen, nedbringe de regionale og kønsbetingede uligheder samt forbedre jobkvaliteten.
- (4) På Det Europæiske Råds møde i Stockholm den 23.-24. marts 2001 blev det vedtaget at supplere de mål

for erhvervsfrekvenserne, som blev fastlagt på topmødet i Lissabon med frist til 2010, med midtvejsmål for to af erhvervsfrekvenserne, som skal nås i 2005, og et nyt mål med frist til 2010, som går ud på, at erhvervsfrekvensen for ældre mænd og kvinder skal øges.

- (5) På Det Europæiske Råds møde i Stockholm var der desuden enighed om, at indsatsen for at nå op på fuld beskæftigelse ikke alene skulle koncentrere sig om flere job, men også om bedre job, og at der til dette formål skulle fastlægges fælles strategier for at opretholde og forbedre kvaliteten i arbejdet, og at kvalitet i arbejdet skulle indføres som en generel målsætning i beskæftigelsesretningslinjerne.
- (6) Der var også enighed på Det Europæiske Råds møde i Stockholm om, at der er behov for at tilskynde til modernisering af arbejdsmarkedet og fremme arbejdskraftens mobilitet, så man ved at fjerne eksisterende hindringer giver såvel virksomhederne som arbejdsstyrken bedre mulighed for at tilpasse sig ændrede vilkår.
- (7) På Det Europæiske Råds møde i Göteborg den 15.-16. juni 2001 erkendte man, at traktatens grundlæggende mål om en bæredygtig udvikling forudsætter, at de forskellige aspekter såsom beskæftigelse, økonomiske reformer, social- og arbejdsmarkedspolitikker samt miljøpolitikker gribes an på en sådan måde, at de gensidigt understøtter hinanden, og opfordrede medlemsstaterne til at opstille strategier for bæredygtig udvikling; disse strategier skulle omfatte fremme af beskæftigelsen på miljøområdet.
- (8) I forbindelse med gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen bør medlemsstaterne sigte mod en høj grad af overensstemmelse med to andre prioriterede områder, der blev fremhævet på topmødet i Lissabon, nemlig modernisering og forbedring af den sociale beskyttelse og fremme af social integration, samtidig med at det sikres, at det kan betale sig at arbejde, og at socialsikringsordningerne på lang sigt er bæredygtige.
- (9) På Det Europæiske Råds møde i Lissabon blev det fremhævet, at der er behov for at tilpasse de europæiske uddannelsessystemer til såvel kravene i det vidensbaserede samfund som til behovet for at hæve niveauet og kvaliteten i beskæftigelsesmulighederne, og medlemsstaterne, Rådet og Kommissionen blev opfordret til at sigte mod en betydelig årlig stigning i investeringerne pr. person i menneskelige ressourcer. Især bør medlemsstaterne styrke indsatsen for at fremme anvendelsen af informations- og kommunikationsteknologi i undervisningen.

⁽¹⁾ EFT C 30 af 28.1.1998, s. 1.

- (10) På Det Europæiske Råds møde i Santa Maria da Feira den 19.-20. juni 2000 blev arbejdsmarkedets parter opfordret til at spille en mere fremtrædende rolle i forbindelse med fastlæggelsen, gennemførelsen og evalueringen af de retningslinjer for beskæftigelsen, som afhænger af dem, idet der navnlig skal fokuseres på modernisering af tilrettelæggelsen af arbejde, livslang uddannelse og højere erhvervsfrekvens, navnlig for kvinder.
- (11) Rådets afgørelse af 19. januar 2001 om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitik for 2001⁽¹⁾ virkeliggør de nye politiske budskaber, som vandt tilslutning på topmøderne i Lissabon og Santa Maria da Feira.
- (12) I den fælles beskæftigelsesrapport for 2001, der er udarbejdet af Rådet og Kommissionen, beskrives beskæftigelsessituationen i Fællesskabet, og der ses nærmere på medlemsstaternes indsats i forbindelse med gennemførelsen af deres beskæftigelsespolitik i overensstemmelse med retningslinjerne for beskæftigelsen for 2001 og Rådets henstilling af 19. januar 2001 om gennemførelsen af medlemsstaternes beskæftigelsespolitik⁽²⁾.
- (13) Der bør sikres overensstemmelse og synergi mellem retningslinjerne for beskæftigelsen og de overordnede retningslinjer for den økonomiske politik.
- (14) Beskæftigelsesudvalgets udtalelse er udarbejdet sammen med Udvalget for Økonomisk Politik.
- (15) Den [...] vedtog Rådet endnu en henstilling om gennemførelsen af medlemsstaternes beskæftigelsespolitik.
- (16) Hvordan retningslinjerne gennemføres kan variere afhængigt af deres art, hvem de henvender sig til og de forskellige forhold i medlemsstaterne. De bør respektere nærhedsprincippet og medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til beskæftigelsen.
- (17) Ved gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen bør medlemsstaterne være i stand til at tage hensyn til regionale forhold, samtidig med at de fuldt ud opfylder de nationale mål og respekterer princippet om ligebehandling.
- (18) For at Luxembourg-processen kan blive effektiv, må gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen nødvendigvis afspejle sig i bl.a. de finansielle bevillinger. Med henblik herpå bør de nationale rapporter i relevante tilfælde indeholde budgetoplysninger, så der kan foretages en effektiv vurdering af, hvordan gennemførelsen af retningslinjerne forløber i de enkelte medlemsstater under hensyn til deres virkning og omkostningseffektivitet.
- (19) Der bør tilskyndes til partnerskab på alle niveauer, herunder med arbejdsmarkedets parter, regionale og lokale myndigheder og repræsentanter for civilsamfundet, så de på deres respektive ansvarsområder kan bidrage til at fremme et højt beskæftigelsesniveau.
- (20) Det er nødvendigt yderligere at konsolidere og udvikle sammenlignelige indikatorer, så det bliver muligt at evaluere gennemførelsen og virkningerne af retningslinjerne i bilaget og at præcisere målene heri samt at gøre det lettere at identificere og udveksle god praksis.
- (21) Medlemsstaterne bør styrke deres indsats for at inddrage og synliggøre kønsaspektet på tværs af alle søjler.
- (22) At sikre kvalitet i arbejdet er et vigtigt mål for den europæiske beskæftigelsesstrategi. Begrebet går både på det konkrete arbejdes karakteristika og den bredere arbejdsmarkeds kontekst, og indsatsen bør foregå på tværs af alle søjler —
- VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:
- Eneste artikel*
- Retningslinjerne for medlemsstaternes beskæftigelsespolitik for 2002, jf. bilaget, vedtages. Medlemsstaterne skal tage hensyn til dem i forbindelse med deres beskæftigelsespolitikker.

⁽¹⁾ EFT L 22 af 24.1.2001, s. 18.

⁽²⁾ EFT L 52 af 25.2.2000, s. 32.

BILAG

RETNINGSLINJERNE FOR BESKÆFTIGELSEN FOR 2002

Generelle målsætninger — at skabe betingelserne for fuld beskæftigelse i et vidensbaseret samfund

Den omhyggelige opbygning gennem de seneste ti år af makroøkonomiske rammer for stabilitet og vækst har sammen med en vedvarende indsats for at reformere arbejds- og kapitalmarkedet og markedet for varer og tjenesteydelser samt en forbedring af arbejdsmarkedssituation i løbet af de sidste par år betydet, at virkeliggørelsen af nogle af de væsentligste mål i den europæiske beskæftigelsesstrategi nu er inden for rækkevidde. Derfor har Det Europæiske Råd valgt fuld beskæftigelse som det overordnede mål for EU's beskæftigelses- og arbejdsmarkedspolitik. Det har forpligtet medlemsstaterne til at arbejde mod det strategiske mål at gøre EU til den mest konkurrencedygtige og dynamiske vidensbaserede økonomi i verden, en økonomi, der kan skabe en bæredygtig økonomisk vækst med flere og bedre job og større social samhørighed.

For at nå disse mål er det nødvendigt, at Fællesskabet og medlemsstaterne gør en samtidig indsats. Det kræver også en løbende gennemførelse af en række sammenhængende foranstaltninger, der tilstræber vækst og makroøkonomisk stabilitet, yderligere strukturelle reformer, der skal få det europæiske arbejdsmarked til at fungere bedre, nyskabelser og konkurrenceevne samt en aktiv velfærdsstat, der fremmer udviklingen af de menneskelige ressourcer, medbestemmelse, social integration og solidaritet. Fremgangen fortsætter imidlertid ikke af sig selv, men forudsætter en styrket indsats i betragtning af de knap så lyse udsigter for økonomien og beskæftigelsen.

Hovedudfordringerne i Luxembourg-processen er at forberede overgangen til den vidensbaserede økonomi, høste fordelene af informations- og kommunikationsteknologien og modernisere den europæiske samfundsmodel gennem investeringer i mennesker, bekæmpelse af social udstødelse og fremme af lige muligheder. På Lissabon-topmødet enedes man om at tilstræbe fuld beskæftigelse. For at nå dette mål bør medlemsstaterne koordinere de foranstaltninger, de iværksætter i medfør af retningslinjerne under de fire søjler, i en sammenhængende, overordnet strategi, der omfatter følgende generelle mål:

- A. At øge beskæftigelsesmulighederne og skabe tilstrækkeligt incitament for alle, der er villige til at påtage sig lønnet arbejde, med henblik på at skabe fuld beskæftigelse, idet det erkendes, at medlemsstaterne har forskellige udgangspunkter, og at fuld beskæftigelse er et mål for den generelle nationale økonomiske politik. I denne sammenhæng bør medlemsstaterne opstille nationale mål for at øge erhvervsfrekvensen og bidrage til virkeliggørelsen af de overordnede europæiske mål:

— en samlet erhvervsfrekvens på 67 % og en erhvervsfrekvens for kvinder på 57 % i januar 2005

— en samlet erhvervsfrekvens på 70 % og en erhvervsfrekvens for kvinder på over 60 % i 2010

— en erhvervsfrekvens for ældre personer (aldersgruppen 55-64 år) på 50 % i 2010.

- B. Med henblik på at øge erhvervsfrekvenserne, konkurrenceevnen og produktiviteten samt at forbedre den måde, arbejdsmarkedet fungerer på, sørger medlemsstaterne for, at alle politikker, på tværs af de fire søjler, bidrager til at forbedre kvaliteten i arbejdet. Disse politikker bør tage hensyn til både det konkrete arbejdes karakteristika (såsom arbejdets iboende kvaliteter, de nødvendige færdigheder, efteruddannelses- og karrieremuligheder) og den bredere arbejdsmarkedskontekst, som omfatter ligestillingsspørgsmålet, arbejdsmiljø, fleksibilitet og tryghed i ansættelsen, social integration og adgang til arbejdsmarkedet, arbejdets tilrettelæggelse og balancen mellem arbejde og privatliv, dialogen mellem arbejdsgivere og arbejdstagere og arbejdstagerrepræsentation, forskellighed i modsætning til forskelsbehandling og den generelle arbejdsindsats og produktivitet.

- C. Medlemsstaterne fastlægger overordnede og sammenhængende strategier for livslang uddannelse for derved at hjælpe befolkningen med at tilegne sig og ajourføre de kvalifikationer, der er nødvendige for at klare økonomiske, sociale og arbejdsmarkedsmæssige forandringer gennem et helt liv. Strategierne bør navnlig omfatte udvikling af ordninger for undervisning i grundskole, overbygningsskoler og på ungdomsuddannelserne samt videregående uddannelse, efteruddannelse og erhvervsuddannelse for unge og voksne for at forbedre deres beskæftigelsesegnethed, tilpasningsevne og kvalifikationer samt deres deltagelse i det vidensbaserede samfund. I forbindelse med disse strategier bør det tilstræbes, at de offentlige myndigheders, virksomhedernes, arbejdsmarkedets parter og enkeltpersoners fælles ansvar koordineres med relevante bidrag fra civilsamfundet med henblik på virkeliggørelsen af det vidensbaserede samfund. Arbejdsmarkedets parter bør i den forbindelse drøfte og aftale foranstaltninger til forbedring af efteruddannelsen af voksne for at øge arbejdstagernes tilpasningsevne og virksomhedernes konkurrenceevne. Medlemsstaterne bør derfor opstille en række nationale mål med det formål at øge investeringerne i menneskelige ressourcer og få flere involveret i efteruddannelse (såvel formel som uformel) og jævnlige kontroller, at man nærmer sig målene.

D. Medlemsstaterne etablerer et overordnet partnerskab med arbejdsmarkedets parter om gennemførelsen, overvågningen og opfølgningen af beskæftigelsesstrategien. Arbejdsmarkedets parter på alle niveauer opfordres til at øge deres indsats til støtte for Luxembourg-processen. Inden for de generelle rammer og målsætninger, der er fastsat i disse retningslinjer, opfordres arbejdsmarkedets parter til i overensstemmelse med national tradition og praksis at iværksætte deres egen proces for gennemførelse af de retningslinjer, de har hovedansvaret for, indkredse de emner, de vil forhandle om, og regelmæssigt rapportere om de fremskridt, der gøres, hvilket om ønsket kan indgå som led i de nationale handlingsplaner, samt om virkningerne af deres indsats på beskæftigelsen og arbejdsmarkedets funktion. Arbejdsmarkedets parter på europæisk plan opfordres til at fastlægge deres egen indsats og til at overvåge, fremme og støtte den indsats, der gøres på nationalt plan.

E. Ved omsættelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen i de nationale politikker skal medlemsstaterne tage behørigt hensyn til alle fire søjler og de generelle målsætninger. De skal derfor foretage en afbalanceret prioritering og respektere, at retningslinjerne hænger nøje sammen og har samme værdi. I de nationale handlingsplaner fastlægges beskæftigelsesstrategien (med inddragelse af ligestillingsaspektet), som bl.a. omfatter en redegørelse for, hvordan politikkerne under de fire søjler og de generelle målsætninger kombineres, og hvordan de politiske initiativer under de forskellige retningslinjer struktureres for at nå de langsigtede mål. Ved gennemførelsen af strategien tager medlemsstaterne hensyn til den regionale dimension og de regionale forskelle ved hjælp af differentierede politikker eller mål, samtidig med at de fuldt ud opfylder de nationale mål og respekterer princippet om ligebehandling. Tilsvarende bør medlemsstaterne, uden at det i øvrigt berører den generelle ramme, navnlig koncentrere sig om visse af strategiens aspekter med henblik på at imødekomme de særlige behov, der følger af situationen på deres arbejdsmarked.

F. Medlemsstaterne og Kommissionen bør styrke udviklingen af fælles indikatorer for på en hensigtsmæssig måde at evaluere de fremskridt, der gøres under alle fire søjler, bl.a. for så vidt angår kvalitet i arbejdet, og støtte fastsættelsen af benchmarks og indkredsningen af god praksis. Arbejdsmarkedets parter opfordres til at fastsætte hensigtsmæssige indikatorer og benchmarks og udvikle statistiske databaser til brug for vurderingen af, hvordan den indsats, de har ansvaret for, forløber. Medlemsstaterne skal navnlig evaluere og rapportere om effektiviteten af deres politiske foranstaltninger målt i resultater på arbejdsmarkedet.

I. FORBEDRING AF ARBEJDSSTYRKENS BESKÆFTIGELSESEGNETHED

Bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed og forebyggelse af langtidsarbejdsløshed

For at påvirke tendenserne i ungdomsarbejdsløsheden og langtidsledigheden øger medlemsstaterne deres indsats for at udvikle forebyggende og beskæftigelsesegnethedsfremmende strategier, som tager udgangspunkt i en tidlig indkredsning af den enkeltes behov. Inden der er gået et år — selv om denne periode kan blive udvidet i medlemsstater med særlig stor arbejdsløshed, og uden at det berører revisionen af retningslinjerne, som vil finde sted i 2002 — har medlemsstaterne indført ordninger, som sikrer at:

1. Der tilbydes alle arbejdsløse en ny start — for unges vedkommende inden de har været arbejdsløse i seks måneder, og for voksnes vedkommende inden de har været arbejdsløse i 12 måneder — i form af uddannelse, omskoling, jobtræning, arbejde eller andre beskæftigelsesforanstaltninger, herunder, mere generelt, ledsagende individuel erhvervsvejledning og rådgivning, som kan fremme deres integration på arbejdsmarkedet.

Disse forebyggende og beskæftigelsesegnethedsfremmende foranstaltninger bør kombineres med foranstaltninger, der har til formål at mindske antallet af langtidsledige ved at fremme deres reintegration på arbejdsmarkedet.

I den forbindelse bør medlemsstaterne fortsætte moderniseringen af deres offentlige arbejdsformidlinger, idet de navnlig overvåger, hvilke fremskridt der gøres, fastsætter klare tidsfrister og sørger for passende efteruddannelse af de ansatte. Medlemsstaterne bør fremme samarbejde med andre tjenesteydere, så strategien for forebyggelse af arbejdsløshed og for aktivering bliver mere effektiv.

En mere beskæftigelsesvenlig strategi: de sociale ordninger, skattesystemet og uddannelsessystemet

De sociale ordninger, skattesystemet og uddannelsessystemet bør — hvor det viser sig nødvendigt — gennemgås og tilpasses med henblik på aktivt at forbedre de arbejdsløses beskæftigelsesegnethed. Endvidere bør der være et passende samspil mellem disse systemer, så personer, som ikke er erhvervsaktive, men som er villige og i stand til at tage arbejde, tilskyndes til at vende tilbage til arbejdsmarkedet. Der bør lægges særlig vægt på at fremme incitamentet for arbejdsløse eller andre ikke erhvervsaktive personer for at få dem til at søge og tage arbejde samt på at forbedre arbejdsstyrkens kvalifikationer og øge beskæftigelsesmulighederne, navnlig for dem, der har de største problemer.

2. Medlemsstaterne:

- reviderer og omlægger eventuelt deres sociale ordninger og skattesystemet for at begrænse fattigdomsfælderne og tilskynde ledige og andre uden for arbejdsmarkedet til at søge og tage arbejde eller træffer foranstaltninger med henblik på at forbedre deres beskæftigelsesegnethed og tilskynde arbejdsgiverne til at skabe nye arbejdspladser
- bestræber sig på at få langt flere ledige og andre ikke erhvervsaktive personer i gang med aktive beskæftigelsesforanstaltninger, der kan forbedre deres beskæftigelsesegnethed, for at sikre en effektiv integration på arbejdsmarkedet, og forbedrer resultaterne, effekten og omkostningseffektiviteten af sådanne foranstaltninger
- fremmer en række foranstaltninger for arbejdsløse og andre ikke erhvervsaktive personer, således at de får lejlighed til at erhverve eller ajourføre deres færdigheder, herunder inden for informations- og kommunikationsteknologi, for derved at lette deres adgang til arbejdsmarkedet og mindske kløften mellem arbejdstagernes kvalifikationer og de kvalifikationer, der efterspørges på arbejdsmarkedet; hver medlemsstat fastsætter med henblik herpå et mål for aktive beskæftigelsesforanstaltninger, herunder uddannelse af arbejdsløse eller tilsvarende foranstaltninger, for gradvis at nå op på gennemsnittet i de tre medlemsstater, der er længst fremme, og mindst 20 %.

Fastlæggelse af en strategi til forlængelse af den erhvervsaktive alder

Der er behov for tilbundsgående ændringer i den fremherskende holdning på arbejdsmarkedet til ældre arbejdstagere samt for en revision af skattesystemerne og de sociale ordninger for at sikre fuld beskæftigelse, bidrage til at garantere, at de sociale sikringsordninger er rimelige og bæredygtige, og for bedst muligt at udnytte de ældre arbejdstageres erfaringer. Indsatsen for at fremme kvalitet i arbejdet bør også anses for at være et centralt led i bestræbelserne for at fastholde de ældre arbejdstagere på arbejdsmarkedet.

3. Medlemsstaterne vil derfor — eventuelt i samarbejde med arbejdsmarkedets parter — udvikle strategier for at forlænge den erhvervsaktive alder med henblik på at øge ældre arbejdstageres evne og incitament til at blive længere på arbejdsmarkedet, navnlig ved:

- at vedtage positive særforanstaltninger for at bevare ældre arbejdstageres arbejdsevne og kvalifikationer, ikke mindst på et vidensbaseret arbejdsmarked, især ved at sikre tilstrækkelig adgang til uddannelse og erhvervsuddannelse, ved at indføre fleksible arbejdsordninger som f.eks. deltidsarbejde, hvis arbejdstagerne ønsker det, og ved at skabe øget bevidsthed hos arbejdsgiverne om de ældre arbejdstageres potentiale og
- at revidere skattesystemerne og de sociale ordninger for at fjerne motivationsdæmpende faktorer og gøre det mere attraktivt for ældre arbejdstagere at blive på arbejdsmarkedet.

Udvikling af kvalifikationer til det nye arbejdsmarked inden for rammerne af livslang uddannelse

Effektive og velfungerende uddannelsessystemer, der er tilpasset arbejdsmarkedets behov, er af afgørende betydning for udviklingen af en vidensbaseret økonomi og for at hæve niveauet og kvaliteten i beskæftigelsesmulighederne. De spiller også en væsentlig rolle i forbindelse med livslang uddannelse, hvor deres opgave består i at bane vejen for en problemfri overgang fra skole til arbejde, danne grundlaget for udvikling af produktive menneskelige ressourcer med grundlæggende og specifikke kvalifikationer og give borgerne de nødvendige forudsætninger for i en positiv ånd at kunne tilpasse sig de sociale, arbejdsmarkedsmæssige og økonomiske forandringer. At skabe en arbejdsstyrke, der er tilpasset arbejdsmarkedets behov, indebærer, at borgerne skal have mulighed for at tilegne sig kvalifikationer, der sætter dem i stand til at deltage aktivt i og udnytte fordelene ved det vidensbaserede samfund, at der tages fat på problemet med kløften mellem arbejdstagernes kvalifikationer og de kvalifikationer, der efterspørges på arbejdsmarkedet, og at det forhindres, at kvalifikationer bliver ubrugelige som følge af arbejdsløshed og udstødelse et helt liv igennem.

4. Medlemsstaterne opfordres derfor til at forbedre deres uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemer samt de relevante undervisningsplaner, bl.a. skal de sikre passende vejledning i forbindelse med såvel grunduddannelse som livslang uddannelse, at modernisere og effektivisere lærlinge- og arbejdspladsuddannelserne og fremme etableringen af lokale uddannelsescentre for:

- at sikre unge mennesker de grundlæggende færdigheder, der er relevante for arbejdsmarkedet, og som er nødvendige, for at man kan deltage i livslang uddannelse
- at begrænse analfabetisme blandt unge og voksne og i betydelig grad mindske antallet af unge, der tidligt går ud af skolen; der bør i særlig grad tages hensyn til unge med indlæringsvanskeligheder og uddannelsesmæssige problemer; medlemsstaterne skal i den forbindelse udvikle foranstaltninger med henblik på i 2010 at have halveret antallet af de 18 til 24-årige, som kun har afsluttet den obligatoriske skolegang, og som ikke længere er under uddannelse

- at fremme mulighederne for voksnes adgang til livslang uddannelse, herunder arbejdstagere med atypiske kontrakter, for at øge andelen af voksne i den erhvervsaktive alder (25 til 64-årige), der på et givet tidspunkt deltager i uddannelseskurser; medlemsstaterne bør fastsætte mål med henblik herpå.

For at lette mobiliteten og fremme livslang uddannelse bør medlemsstaterne forbedre anerkendelsen af kvalifikationer og af den viden og de færdigheder, der er erhvervet.

5. Medlemsstaterne sigter mod at udvikle internetbaseret undervisning for alle borgere. Medlemsstaterne fortsætter navnlig indsatsen for at sikre, at alle skoler har adgang til Internettet og til multimediefaciliteter, og at det nødvendige antal lærere inden udgangen af 2002 er uddannet i at anvende disse teknologier, så alle elever kan få mulighed for at erhverve sig et bredt kendskab til IT.

Aktive politikker for at udvikle »jobmatching« og forebygge og bekæmpe flaskehalsproblemer på de nye europæiske arbejdsmarkeder.

I alle medlemsstaterne findes der arbejdsløshed og udstødelse fra arbejdsmarkedet, sideløbende med at der i bestemte sektorer, erhverv og regioner er mangel på arbejdskraft. Med den forbedrede beskæftigelsessituation og de stadig hurtigere teknologiske forandringer vokser disse flaskehalsproblemer. En utilstrækkelig aktiv politik for at forebygge og bekæmpe den begyndende mangel på arbejdskraft vil være til skade for konkurrenceevnen, øge faren for inflation og betyde en fortsat høj grad af strukturel arbejdsløshed. Det skal være lettere at tage arbejde i de andre EU-lande, og arbejdstagerne bør tilskyndes til at rejse ud, så potentialet i det åbne og tilgængelige europæiske arbejdsmarked kan udnyttes bedst muligt.

6. Medlemsstaterne øger, i det omfang det er hensigtsmæssigt i samarbejde med arbejdsmarkedets parter, indsatsen for at indkredse og forebygge de begyndende flaskehalse, navnlig ved at:

- udvikle arbejdsformidlingernes evne til at finde arbejdstagere med de kvalifikationer, der passer til jobbene
- tilrettelægge strategier for at undgå mangel på kvalifikationer
- fremme erhvervsmæssig og geografisk mobilitet
- forbedre arbejdsmarkedernes måde at fungere på ved at forbedre databaserne over job og uddannelsesmuligheder, som bør være koblet sammen på europæisk plan, og anvende de moderne informationsteknologier og de erfaringer, der allerede findes på europæisk plan.

Bekæmpelse af forskelsbehandling og fremme af social integration gennem adgang til beskæftigelse

Mange grupper og enkeltpersoner har særlige problemer med at erhverve relevante kvalifikationer og med at få adgang til og forblive på arbejdsmarkedet. Dette kan øge risikoen for udstødelse. Der er behov for en sammenhængende politik, der fremmer den sociale integration ved at støtte dårligt stillede grupper og enkeltpersoners integration på arbejdsmarkedet, og som giver dem mulighed for at finde beskæftigelse i job med et mere kvalitativt indhold. Forskelsbehandling i forbindelse med adgang til arbejdsmarkedet og på arbejdsmarkedet bør bekæmpes.

7. Medlemsstaterne:

- indkredser og bekæmper enhver form for forskelsbehandling i forbindelse med adgang til arbejdsmarkedet og til uddannelse
- iværksætter effektive forebyggende og aktive politiske foranstaltninger for at fremme indslusningen på arbejdsmarkedet af grupper og enkeltpersoner, der er i risikogruppen eller er dårligt stillede, for derved at undgå marginalisering, tilblivelsen af en »arbejdende underklasse« og et skred hen imod udstødelse
- gennemfører hensigtsmæssige foranstaltninger for at dække de handicappedes, de etniske minoriteters og de vandrende arbejdstageres behov i forbindelse med deres integration på arbejdsmarkedet og fastsætter efter behov nationale målsætninger i denne henseende.

II. UDVIKLING AF EN IVÆRKSÆTTERKULTUR OG JOBSKABELSE

Start og drift af egen virksomhed må gøres lettere

Af hensyn til jobskabelsen og de unges uddannelsesmuligheder er det vigtigt, at der etableres nye virksomheder, i særdeleshed små og mellemstore virksomheder. For at hjælpe denne udvikling på vej bør iværksættertanken gøres mere markant i såvel samfundet som helhed som i undervisningen, det bør sikres, at lovgivningen på området er klar og pålidelig, og vilkårene for udvikling af og adgang til markederne for risikovillig kapital må forbedres. Medlemsstaterne bør endvidere mindske og forenkle de administrative byrder og skattetryk for små og mellemstore virksomheder. Det er nødvendigt at forbedre forebyggelsen af sort arbejde.

8. Medlemsstaterne skal være særlig opmærksomme på, at der er behov for i betydeligt omfang at mindske de faste omkostninger og administrative byrder for virksomheder, navnlig i forbindelse med virksomhedens etablering og ved ansættelse af nyt personale. Medlemsstaterne bør desuden ved udformningen af nye bestemmelser vurdere disses potentielle virkninger for virksomhedernes administrative byrder og faste omkostninger.

9. Medlemsstaterne fremmer iværksætteraktiviteter

- ved at undersøge og mindske alle hindringer i skatte- og socialsikringssystemerne for at slå sig ned som selvstændig og etablere små virksomheder
- ved at fremme uddannelse med henblik på iværksætteraktiviteter og arbejde som selvstændig, målrettede støtte-tjenester samt uddannelse af nuværende og fremtidige virksomhedsejere
- ved i samarbejde med arbejdsmarkedets parter at bekæmpe sort arbejde og fremme omdannelsen af dette arbejde til normalt arbejde ved brug af alle relevante midler, herunder lovgivningsmæssige foranstaltninger, incitamenter og reform af skattesystemer og sociale ordninger.

Nye beskæftigelsesmuligheder i det vidensbaserede samfund og i servicesektoren

Hvis Den Europæiske Union skal have held med at løse beskæftigelsesproblemet, skal alle potentielle kilder til beskæftigelse og ny teknologi udnyttes effektivt. Det er nødvendigt at skabe gunstige rammer for innovative virksomheder, da de kan yde et væsentligt bidrag til at mobilisere jobskabelsespotentialer i det vidensbaserede samfund. Især i servicesektoren er der gode muligheder for at skabe arbejdspladser og for at forbedre kvaliteten i arbejdet. Især kan miljøsektoren rumme store muligheder for at få lavt kvalificerede arbejdstagere ud på arbejdsmarkedet, og der er gode muligheder for at opgradere arbejdstagernes kvalifikationer ved en hurtig indførelse af moderne miljøteknologi. Med henblik herpå

10. fjerner medlemsstaterne hindringerne for levering af tjenesteydelser og skaber betingelserne for fuldt ud at udnytte beskæftigelsespotentialer i hele rækken af tjenester inden for servicesektoren til at skabe flere og bedre job; navnlig bør beskæftigelsespotentialer i det vidensbaserede samfund og i miljøsektoren udnyttes.

En regional og lokal indsats for beskæftigelsen

For at gennemføre den europæiske beskæftigelsesstrategi er det nødvendigt at mobilisere alle aktører på regionalt og lokalt plan, herunder arbejdsmarkedets parter, som skal bistå med at indkredse mulighederne for at skabe job på lokalt plan og indgå partnerskaber til dette formål.

11. Medlemsstaterne:

- tager i påkommende tilfælde hensyn til den regionale udviklingsdimension i deres samlede beskæftigelsespolitik
- opfordrer lokale og regionale myndigheder til at udvikle beskæftigelsesstrategier for fuldt ud at udnytte mulighederne for jobskabelse på lokalt plan og med henblik herpå fremme partnerskaber mellem alle de berørte aktører, herunder repræsentanter for civilsamfundet
- fremmer foranstaltninger til at forbedre den tredje sektors konkurrenceevne og dens muligheder for at skabe flere og bedre job, navnlig levering af varer og tjenesteydelser i tilknytning til behov, som markedet endnu ikke kan tilfredsstille, og undersøger og mindsker hindringerne for disse foranstaltninger
- styrker de offentlige arbejdsformidlingers rolle på alle niveauer i indkredsningen af lokale beskæftigelsesmuligheder og forbedringen af de lokale arbejdsmarkeders funktion.

Skattereformer til fordel for beskæftigelse og uddannelse

Det er vigtigt at uddybe undersøgelsen af skattetrykkets indvirkning på beskæftigelsen og gøre skattesystemet mere beskæftigelsesvenligt ved at vende den langsigtede tendens til højere skatter og afgifter på arbejde. I forbindelse med skattereformer skal der desuden tages hensyn til behovet for at øge erhvervslivets, de offentlige myndigheders og enkeltpersoners egne investeringer i menneskelige ressourcer med henblik på de langsigtede virkninger heraf for beskæftigelsen og konkurrenceevnen.

12. Medlemsstaterne:

- fastsætter om nødvendigt et mål for en gradvis sænkning af det overordnede skattetryk under hensyntagen til det aktuelle niveau, og hvor det er hensigtsmæssigt også et mål for en gradvis sænkning af skattetrykket på både arbejde og indirekte lønomkostninger, især i forbindelse med lavt kvalificeret arbejde og lavtlønsarbejde; ved gennemførelsen af sådanne reformer bør det undgås, at de offentlige finanser eller socialsikringsordningers langsigtede holdbarhed bringes i fare
- skaber incitament til og fjerner skattemæssige hindringer for investering i menneskelige ressourcer
- undersøger, om det lader sig gøre at anvende alternative skatteindtægter, bl.a. afgifter på energi og forurenende emissioner, og udarbejder i givet fald forskellige løsninger, idet der tages hensyn til erfaringerne med skattereformer på miljøområdet i en række medlemsstater.

III. FREMME AF VIRKSOMHEDERNES OG DE ANSATTES TILPASNINGSEVNE

De muligheder, som den vidensbaserede økonomi og udsigterne til kvalitativt bedre beskæftigelsesmuligheder skaber, skal følges op af en tilpasning af tilrettelæggelsen af arbejdet, og alle aktører, herunder virksomhederne, skal bidrage til gennemførelsen af strategierne for livslang uddannelse for derved at imødekomme arbejdstagernes og arbejdsgivernes behov.

Modernisering af arbejdets tilrettelæggelse

For at fremme moderniseringen af tilrettelæggelsen af arbejdet og arbejdsformerne, der bl.a. bidrager til at forbedre kvaliteten i arbejdet, bør der udvikles et stærkt partnerskab på alle relevante niveauer (europæisk, nationalt, sektorbestemt og lokalt samt i virksomhederne).

13. Arbejdsmarkedets parter opfordres til:

- på alle relevante niveauer at forhandle og gennemføre aftaler til modernisering af arbejdets tilrettelæggelse, herunder også muligheden for fleksible arbejdsordninger, for at gøre virksomhederne produktive, konkurrencedygtige og i stand til at tilpasse sig industrielle ændringer, samtidig med at der opnås den nødvendige ligevægt mellem fleksibilitet og tryghed i ansættelsen, og jobbenes kvalitet øges; de emner, der kan komme på tale, er f.eks. indførelse af ny teknologi, nye arbejdsformer og arbejdstidsspørgsmål som f.eks. opgørelse af arbejdstiden på årsbasis, nedsættelse af antallet af arbejdstimer, mindre overarbejde, udvikling af deltidsarbejde, mulighed for afbrydelser i karrieren samt andre spørgsmål vedrørende tryghed i ansættelsen og
- som led i Luxembourg-processen at udarbejde årsrapporter om, hvilke aspekter af moderniseringen af tilrettelæggelsen af arbejdet, de har ført forhandlinger om, hvor langt man er nået med gennemførelsen, og hvordan beskæftigelsen og arbejdsmarkedet reagerer på moderniseringsprocessen.

14. Medlemsstaterne skal, hvor det anses for hensigtsmæssigt i samarbejde med arbejdsmarkedets parter eller på grundlag af overenskomster mellem arbejdsmarkedets parter:

- revidere de nuværende lovgivningsmæssige rammer og se nærmere på forslag til nye bestemmelser og incitamenter, der skal sikre, at de bidrager til at mindske beskæftigelsesmæssige hindringer, lette indførelsen af en moderniseret arbejdstilrettelæggelse og bistå arbejdsmarkedet med at tilpasse sig til de strukturelle forandringer i økonomien
- samtidig, under hensyntagen til at beskæftigelsesformerne i stadig højere grad er forskellige, undersøge mulighederne for at indføre mere fleksible aftaleformer i den nationale lovgivning og sikre, at de, der arbejder under de nye fleksible aftaler, nyder godt af en passende sikkerhed og en højere erhvervsmæssig status, der er forenelig med erhvervslivets behov og arbejdstagernes ønsker

- bestrebe sig på at sikre en bedre anvendelse på arbejdspladsen af den nuværende arbejdsmiljølovgivning ved at øge og styrke håndhævelsen af den, ved at yde vejledning for at hjælpe virksomhederne, navnlig små og mellemstore virksomheder, med at overholde gældende lovgivning, ved at forbedre uddannelsen på arbejdsmiljøområdet og ved at fremme foranstaltninger til mindskelse af erhvervsulykker og -sygdomme i de sektorer, der traditionelt er højrisikosektorer.

Støtte til at øge virksomhedernes tilpasningsevne som et led i livslang uddannelse

For at forny kvalifikationer i virksomhederne som et centralt led i livslang uddannelse:

15. opfordres arbejdsmarkedets parter til, når det anses for hensigtsmæssigt, at indgå aftaler på alle relevante niveauer om livslang uddannelse for at forbedre tilpasningsevnen og lette innovationen, navnlig inden for informations- og kommunikationsteknologi; i den forbindelse bør betingelserne for, hvordan man agter at virkeliggøre princippet om, at hver enkelt arbejdstager skal have mulighed for at tilegne sig IT-færdigheder inden udgangen af 2003, fastsættes.

IV. STYRKELSE AF LIGESTILLINGSPOLITIKKEN

Integrering af ligestillingsaspektet i alle politikker og aktioner

For at skabe en situation med ligestilling og øget erhvervsfrekvens blandt kvinder i overensstemmelse med konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Lissabon bør medlemsstaternes ligestillingspolitikker styrkes og omfatte alle relevante forhold, der påvirker kvinders beslutning om at tage arbejde.

Kvinder har stadig særlige problemer med at få adgang til arbejdsmarkedet, med karrieremuligheder, med lønnen og med at forene arbejde og familieliv. Det er derfor vigtigt bl.a.:

- at sikre, at der findes aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger for kvinder i forhold til deres del af ledigheden
 - at være særlig opmærksom på, hvilke virkninger skattesystemerne og de sociale ordninger har set i et ligestillingsperspektiv; skattesystemer og sociale ordninger, der påvirker kvindernes deltagelse på arbejdsmarkedet negativt, bør ændres
 - at lægge særlig vægt på at sikre gennemførelsen af princippet om samme løn for samme eller tilsvarende arbejde
 - at være særlig opmærksom på hindringer, som gør det vanskeligt for kvinder at etablere nye virksomheder eller nedsætte sig som selvstændige
 - at sikre, at kvinder har mulighed for at nyde godt af fleksible former for arbejdstilrettelæggelse på frivillig basis, og uden at jobkvaliteten mindskes
 - at sikre, at forudsætningerne er til stede for, at kvinder kan få adgang til livslang uddannelse, især IT-uddannelse.
16. Medlemsstaterne vedtager derfor en strategi, hvorefter der tages hensyn til ligestillingsaspektet, når de gennemfører retningslinjerne på tværs af alle fire søjler:
 - udvikling og styrkelse af høringsordningerne med ligestillingsorganer
 - anvendelse af procedurer til vurdering af virkningerne for mænd og kvinder af hver retningslinje
 - udvikling af indikatorer for at måle de fremskridt, der gøres på ligestillingsområdet for hver retningslinje.

For meningsfuldt at kunne vurdere fremskridtene må medlemsstaterne sørge for passende dataindsamlingssystemer og -procedurer samt en kønsbaseret opdeling af beskæftigelsesstatistikkerne.

Bekæmpelse af forskelsbehandling af mænd og kvinder

Medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter bør være opmærksomme på bestående uligevægte i kvinders eller mænds repræsentation i bestemte økonomiske sektorer og inden for bestemte erhverv samt på at forbedre kvinders karrieremuligheder.

17. Medlemsstaterne skal i samarbejde med arbejdsmarkedets parter, når dette er hensigtsmæssigt:

- styrke indsatsen for at mindske forskellen mellem mænds og kvinders arbejdsløshedsprocent ved aktivt at støtte øget beskæftigelse blandt kvinder og overveje at fastsætte nationale mål i overensstemmelse med de mål, der er fastlagt i konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Lissabon
- træffe foranstaltninger til at sikre en ligelig repræsentation af mænd og kvinder i alle sektorer og erhverv
- vedtage en flerstrengt strategi for at få indført ligeløn for mænd og kvinder i både den offentlige og den private sektor og overveje at opstille mål for at udrydde lønforskelle; en sådan strategi kunne bl.a. omfatte en revision af stillingskategorier og lønsystemer for at udrydde kønsdiskriminerende forhold, forbedring af statistiske systemer og overvågningssystemer samt information og åbenhed om lønforskelle
- overveje mere aktive indgreb for at forbedre kvindernes situation og dermed mindske ulighederne mellem mænd og kvinder.

Mulighed for at forene arbejde og familieliv

Politikkerne vedrørende orlov, forældreorlov og deltidsarbejde samt fleksible arbejdsordninger, som er i både arbejdsgivernes og arbejdstagernes interesse, er af stor betydning for både mænd og kvinder. Gennemførelsen af de forskellige direktiver og aftaler mellem arbejdsmarkedets parter på dette område bør fremskyndes og regelmæssigt følges op. Der skal være passende pasningsmuligheder af god kvalitet for børn og andre pasningskrævende personer for at støtte kvinders og mænds adgang til og fortsatte deltagelse på arbejdsmarkedet. En ligelig fordeling af de familiemæssige forpligtelser er af afgørende betydning i denne forbindelse. De personer, der vender tilbage til arbejdsmarkedet efter en fraværperiode, har måske forældede kvalifikationer og har vanskeligt ved at få adgang til uddannelse. Det skal gøres lettere at reintegrere mænd og kvinder på arbejdsmarkedet efter en fraværperiode. For at øge ligestillingen:

18. skal medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter:

- udforme, gennemføre og fremme familievenlige politikker, herunder pasningsmuligheder for børn og andre pasningskrævende personer, der er af høj kvalitet, økonomisk overkommelige og tilgængelige, samt forældreorlovsordninger og andre orlovsordninger
- overveje at fastsætte et nationalt mål i overensstemmelse med deres nationale situation for at forbedre adgangen til pasningsordninger for børn og andre med pasningsbehov
- være særlig opmærksomme på mænd og kvinder, der igen ønsker at tage lønnet beskæftigelse efter et fravær, og med henblik herpå undersøge, hvordan hindringer for en sådan tilbagevenden gradvis kan ryddes af vejen.